

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΘΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

“Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΠΙΚΡΑΙΝΕΤΑΙ”

1. Εγώ Διονύσιος Ιερομόναχος, εγκάτοικος στο ξωκλήσι του Αγίου Λύπιου, για να περιγράψω ό,τι στοχάζομαι λέγω:
2. Ό,τι εγύριζα από το μοναστήρι του Άγιου Διονυσίου, οπού είχα πάει για να μιλήσω με έναν καλόγερο, για κάτι υπόθεσες ψυχικές.
3. Και ήτανε καλοκαίρι, και ήταν ή ώρα οπού θολώνουνε τα νερά, και είχα φθάσει στα Τρία Πηγάδια, και ήταν εκεί τριγύρου ή γη όλο νερά, γιατί πάνε οι γυναίκες και συχνοβγάνουνε.
4. Εσταμάτησα σε ένα από τα Τρία Πηγάδια, και απιθώνοντας τα χέρια μου στο φιλιατρό του πηγαδιού έσκυψα να ιδώ αν ήτουν πολύ νερό.
5. Και το είδα ως τη μέση γιομάτο και είπα: Δόξα σοι ο Θεός.
6. Γλυκιά η δροσιά που στέρνει για τα σπλάχνα του ανθρώπου το καλοκαίρι, μεγάλα τα έργα του και μεγάλη ή αφχαριστία του άνθρωπου.
7. Και οι δίκαιοι κατά τη θεία Γραφή πόσοι είναι; Και συλλογίζοντας αυτό επαίξανε τα μάτια μου στα χέρια μου οπού ήτανε απιθωμένα στο φιλιατρό.
8. Και θέλοντας να μετρήσω με τα δάχτυλα τους δίκαιους, ασήκωσα από το φιλιατρό το χέρι μου το ζερβί, και κοιτώντας τα δάχτυλα του δεξιού είπα: Τάχα να είναι πολλά;
9. Και αρχίνησα και εσύγκρενα τον αριθμό των δικαίων οπού εγνώριζα με αυτά τα πέντε δάχτυλα, και βρίσκοντας πως ετούτα επερισσεύανε ελιγότεψα το δάχτυλο το λιανό, κρύβοντας το ανάμεσα στο φιλιατρό και στην απαλάμη μου.
10. Και έστεκα και εθεωρούσα τα τέσσερα δάχτυλα για πολληώρα, και αιστάνθηκα μεγάλη λαχτάρα, γιατί είδα πως ήμουνα στενεμένος να λιγοστέψω, και κοντά στο λιανό μου δάχτυλο, έβαλα το σιμοτινό του στην ίδια θέση.
11. Εμνέσκανε το λοιπόν από κάτω από τα μάτια μου τα τρία δάχτυλα μοναχά, και τα εχτυπούσα ανήσυχα απάνου στο φιλιατρό για να βοηθήσω, το νου μου να εύρει κάνε τρεις δίκαιους.
12. Αλλά επειδή αρχινήσανε τα σωθικά μου να τρέμουνε σαν τη θάλασσα που δεν ησυχάζει ποτέ,
13. ασήκωσα τα τρία μου έρμα δάχτυλα και έκαμα το σταυρό μου.
14. Έπειτα θέλοντας να αριθμήσω τους αδίκους, έχωσα το ένα χέρι μες στην τσέπη του ράσου μου και το άλλο ανάμεσα στο ζωνάρι μου, γιατί εκατάλαβα, αλίμονον! πως τα δάχτυλα δεν εχρειαζόντανε ολότελα.
15. Και ο νους μου εξαλίστηκε από το μεγάλον αριθμό· όμως με παρηγορούσε το να βλέπω πως καθένας κάτι καλό είχε απάνου του. Και άκουσα ένα. γέλιο φοβερό μες στο πηγάδι και είδα προβαλμένα δυο κέρατα.
16. Και μου ήρθε στο νου μου, περσότερο από όλους αυτούς, ή γυναίκα της Ζάκυνθος, ή οποία πολεμάει να βλάφτει τους άλλους με τη γλώσσα και με τα έργατα, και ήταν έχθρισσα θανάσιμη του έθνους.
17. Και γυρεύοντας να ιδώ εάν μέσα σε αυτήν την ψυχή, εις την οποίαν αναβράζει η κακία του Σατανά, αν έπεσε ποτέ η απεθυμιά του παραμικρού καλού,

18. έπειτα που εστάθηκα να συλλογιστώ καλά, ύψωσα το κεφάλι μου και τα χέρια μου στον ουρανό και εφώναξα: Θέ μου, καταλαβαίνω πως γυρεύω ένα κλωνί αλάτι μες στο θερμό.

19. Και είδα πως ελάμπανε από πάνου μου όλα τ' άστρα, και εξάνοιξα την Αλετροπόδα, όπου με ευφραίνει πολύ.

20. Και εβιάσθηκα να κινήσω για το ξωκλήσι του Αγίου Λύπιου, γιατί είδα πως εχασομέρησα, και ήθελα να φθάσω για να περιγράψω τη γυναίκα της Ζάκυνθος.

21. Και ιδού καμία δωδεκαριά ψωρόσκυλα που ηθέλανε να μου εμποδίσουν το δρόμο,

22. και μη θέλοντας εγώ να τα κλοτσοβολήσω για να μην εγγίξω την ψώρα και τα αίματα πούχανε, εστοχασθήκανε πως τα σκιάζουμαι,

23. και ήρθανε βαβίζοντας σιμότερά μου· όμως εγώ εκαμώθηκα πως σκύφτω να πάρω πέτρα,

24. και έφυγαν όλα και εξεθύμωσαν τα κακορίζικα ψωριασμένα τη λύσσα τους, το ένα δαγκώνοντας το άλλο.

25. Αλλά ένας όπου ενδιαφέντευε κάποια από τα ψωρόσκυλα επήρε κι αυτός μιά πέτρα,

26. και βάνοντας ο άθεος για σημάδι το κεφάλι εμέ του Διονυσίου του Ιερομόναχου δεν το πίτυχε. Γιατί από τη βία τη μεγάλη, με την οποίαν ετίναξε την πέτρα, εστραβοπάτησε και έπεσε.

27. Έτσι εγώ έφτασα στο κελί του Αγίου Λύπιου παρηγορημένος από τές μυρωδιές του κάμπου, από τα γλυκότρεχα νερά και από τον αστρόβολον ούρανό, ο όποιος εφαινότουνα από πάνου από το κεφάλι μου μιά Ανάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΠΟΛΕΜΑΕΙ ΝΑ ΠΑΡΗΓΟΡΗΘΕΙ

1. Το λοιπόν το κορμί της γυναικός ήτανε μικρό και παρμένο,

2. και το στήθος σχεδόν πάντα σημαδεμένο από τές αδέλλες που έβανε για να ρουφήξουν το τηχτικό, και από κάτω εκρεμόντανε δύο βυζιά ωσάν καπνοσακούλες.

3. Και αυτό το μικρό κορμί επερπατούσε γοργότατα, και οι αρμοί της εφαινότανε ξεκλείδωτοι.

4. Είχε το μούτρο της τη μορφή του καλαποδιού, και έβλεπες ένα μεγάλο μάκρο αν εκύτταζες από την άκρη του πηγουνιού ως την άκρη του κεφαλιού,

5. εις την οποία ήτανε μιά πλεξίδα στρογγυλοδεμένη και από πάνου ένα χτένι θεόρατο.

6. Και όποιος ήθελε σιμώσει την πιθαμή για να μετρήσει τη γυναίκα, ήθελ' εύρει το τέταρτο του κορμιού στο κεφάλι.

7. Και το μάγουλό της εξερνούσε σάγριο, το όποιο ήταν πότε ζωντανό και πότε πονιδιασμένο και μαραμένο.

8. Και άνοιγε κάθε λίγο ένα μεγάλο στόμα για ν' αναγέλασει τους άλλους, και έδειχνε τα κάτω δόντια τα μπροστινά μικρά και σάπια, που εσμίγανε με τα απάνου πούτανε λευκότατα και μακρία.

9. Και μόλον πούτανε νιά, οι μηλίγγοι και το μέτωπο και τα φρύδια και η κατεβασιά της μύτης γεροντίστικα.
10. Πάντα γεροντίστικα, όμως ξεχωριστά όταν ακουμπούσε το κεφάλι της εις το γρόθο το δεξή μελετώντας την πονηριά.
11. Και αυτή η θωριά η γεροντίστικη ήτανε ζωντανεμένη από δύο μάτια λαμπρά και ολόμαυρα, και το ένα ήτανε ολίγο αλληθώρικο,
12. και εστριφογυρίζανε εδώ και εκεί γυρεύοντας το κακό, και το βρίσκανε και όπου δεν ήταν.
13. Και μες στα μάτια της άστραφτε ένα κάποιον τι που σ' έκανε να στοχασθείς ότι, η τρελάδα ή είναι λίγο που την άφησε ή κοντεύει να την κυτριμίσει.
14. Και τούτη ήταν η κατοικία της ψυχής της της πονηρής και της αμαρτωλής.
15. Και εμφανέρονε την πονηριά και μιλώντας και σιωπώντας.
16. Και όταν εμιλούσε κρυφά για να βλάψει τη φήμη του ανθρώπου, έμοιαζε η φωνή της με το ψιθύρισμα του ψαθιού πατημένου από το πόδι του κλέφτη.
18. Και όταν εμίλειε δυνατά, εφαινότουνα η φωνή της εκείνη όπου κάνουν οι άνθρωποι για να αναγελάσουν τους άλλους.
19. Και μολοντούτο, όταν ήτανε μοναχή, επήγαινε στον καθρέφτη, και κοιτώντας εγέλουσε κ' έκλαιε,
20. και εθάρρειε πως είναι η ωραιότερη απ' όσες είναι στα Εφτάνησα.
21. Και ήταν για να χωρίζει ανδρόγυνα και αδέρφια επιδέξια σαν το Χάρο.
22. Και όταν έβλεπε στον ύπνο της το ωραίο κορμί της αδελφής της εξύπναε τρομασμένη.
23. Ο φθόνος, το μίσος, η υποψία, η ψευτιά τής ετραβούσανε πάντα τα σωθικά,
24. Σαν τα βρωμόπαιδα της γειτονιάς τα βλέπεις ξετερολοϊσμένα και λερωμένα να σημαίνουν τα σήμαντρα του πανηγυριού και βουρλίζουν τον κόσμο.
- * * *
25. Αλλά μιλώντας πάντα για τα κακά των άλλων γυναικών έσωσε ο νους της και επυρώθηκε,
26. και αισθανότουνα μία κάποια γλυκάδα εις το να τα ξαναμελετάει μονάχη της.
27. Μολοντούτο εβαστιότουνα από τα κακά έργατα.
28. Αλλά επειδή αγρίκουνε που τήν έλεγαν άσχημη, εβλάφθηκε η φιλαυτία της και εκριμάτισε και στο τέλος δεν είχε κράτο κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3

ΟΙ ΜΙΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΕΣ

1. Και εσυνέβηκε αυτές τες ημέρες οπού οι Τούρκοι επολιορκούσαν το Μισολόγγι και συχνά ολημερνίς και καπότε οληνυχτίς έτρεμε η Ζάκυνθο από το κανόνισμα το πολύ.
2. Και κάποιες γυναίκες Μισολογγίτισσες επερπατούσαν τριγύρω γυρεύοντας για τους άνδρες τους, για τα παιδιά τους, για τ' αδέρφια τους που επολεμούσανε.
3. Στην αρχή εντρεπόντανε νάβγουνε και επροσμένανε το σκοτάδι για ν' απλώσουν το χέρι, επειδή δεν ήτανε μαθημένες.

4. Και είχανε δούλους και είχανε σε πολλές πεδιάδες και γίδια και πρόβατα και βόιδα πολλά.
5. Και ακολούθως εβιαζόντανε και εσυχοτηράζανε από το παρεθύρι τον ήλιο πότε να βασιλέψη για νάβγουνε.
6. Αλλά όταν επερισσέψανε οι χρείες εχάσανε την ντροπή, ετρέχανε ολημερνίς.
7. Και όταν εκουραζόντανε εκαθόντανε στ' ακρογιάλι κι ακούανε, γιατί εφοβόντανε μη πέσει το Μισολόγγι.
8. Και τες έβλεπε ο κόσμος να τρέχουνε τα τρίστρατα, τα σταυροδρόμια, τα σπίτια, τα ανώγια και τα χαμώγια, τες εκκλησίες, τα ξωκλήσια γυρεύοντας.
9. Και ελαβαίνανε χρήματα, πανιά για τους λαβωμένους.
10. Και δεν τους έλεγε κανένας το όχι, γιατί οι ρώτησες των γυναικών ήτανε τες περσότερες φορές συντροφευμένες από τες κανονιές του Μισολογγιού και η γή έτρεμε από κάτω από τα πόδια μας.
11. Και οι πλέον πάμπτωχοι εβγάνανε το οβολάκι τους και το δίνανε και εκάνανε το σταυρό τους κοιτάζοντας κατά το Μισολόγγι και κλαίοντας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΙΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΕΥΟΥΝΕ ΚΑΙ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΕΧΕΙ ΔΟΥΛΕΙΑ

1. Ωστόσο η γυναίκα της Ζάκυνθος είχε στα γόνατα τη θυγατέρα της και επολέμαε να την καλοπιάσει.
2. Έβαλε λοιπόν το ζουρλάδι τα μαλλιά της από πίσω από τ' αυτιά, γιατί η ανησυχία τής τάχε πετάξει, και έλεγε φιλώντας τα μάτια της θυγατρός της:
3. “Μάτια μου, ψυχή μου, να γένεις καλή, να πανδρευθείς, και να βγαίνουμε και να μπαίνουμε, και να βλέπουμε τον κόσμο, και να καθόμαστε μαζί στο παρεθύρι να διαβάσουμε τη θεία Γραφή και τη Χαλιμά”.
4. Και αφού την εχαΐδεψε και της φίλησε τα μάτια και τα χείλια, την άφησε απάνου στην καθίκλα λέοντας της: Να και ένα καθρεφτάκι και κοιτάξου που είσ' όμορφη και μου μοιάζεις.
5. Και η κόρη που δεν ήτανε μαθημένη με τα καλά ησύχασε, και από τη χαρά της εδάκρυσε.
6. Και ιδού μεγάλη ταραχή ποδιών, οπού πάντοτες αύξαινε.
7. Και εσταμάτησε κοιτάζοντας κατά τη θύρα και φουσκώνοντας τα ρουθούνια της.
8. Και ιδού παρσιάζονται ομπρός της οι γυναίκες του Μισολογγιού. Εβάλανε το δεξί τους στα στήθια και επροσκυνήσανε· και εμείνανε σιωπηλές και ακίνητες.
9. “Και έτσι δα, πώς; Τι κάνουμε; θα παίζουμε; Τι ορίζετε, κυράδες; Εκάμετε αναβαίνοντας τόση ταραχή με τα συρτοπάπουτσα, που λογιάζω πως ήρθετε να μου δώσετε προσταγές”.
10. Και όλες εμείνανε σιωπηλές και ακίνητες· αλλά μία είπε: “Άμ' έχεις δίκαιο. Είσαι στην πατρίδα σου και στο σπίτι σου, και μείς είμαστε ξένες και όλο σπρώξιμο θέλουμε”.

11. Και ετότες η γυναίκα της Ζάκυνθος την αντίσκοψε και αποκρίθηκε: “Κυρά δασκάλα, όλα τα χάσετε, αλλά από εκείνο που ακούω η γλώσσα σας έμεινε.
12. ”Είμαι στην πατρίδα μου και στο σπίτι μου; Και η αφεντιά σου δεν ήσουνα στην πατρίδα σου και στο σπίτι σου;
13. ”Και τί σας έλειπε, και τί κακό είδατε από τον Τούρκο; Δε σας άφηνε φαητά, δούλους, περιβόλια, πλούτια; Και δόξα σοι ο θεός είχατε περσότερα από εκείνα που έχω εγώ.
14. ”Σας είπα εγώ ίσως να χτυπήσετε τον Τούρκο, που ερχόστανε τώρα σε με να μου γυρέψετε και να με βρίσετε;
15. ”Ναίσκε! Εβγήκατε όξω να κάμετε παλληκαριές. Οι γυναίκες επολεμούσατε (όμορφο πράμα που ήθελ' ήσθενε με τουφέκι και με βελέσι· ή εβάνετε και βρακί;). Και κάτι εκάμετε στην αρχή, γιατί επήρατε τα άτυχα παλληκάρια της Τουρκιάς ξάφνου.
16. ”Και πώς εμπόρειε ποτέ του να υποφτευθεί τέτοια προδοσία; Τόθελε ο Θεός; Δεν ανακατωνόστανε με δαύτον μέρα και νύχτα;
17. ”Τόσο κάνει και εγώ να μπήξω το μαχαίρι μες στο ξημέρωμα στο λαιμό του ανδρός μου (που να τότε πάρει ο διάολος).
18. ”Και τώρα που βλέπετε πως πάνε τα πράματα σας κακά, θέλτε να πέσει το βάρος απάνου μου.
19. ”Καλή, μα την αλήθεια. Αύριο πέφτει το Μισολόγγι, βάνουνε σε τάξη την Ελλάδα τη ζουρλή οι βασιλιάδες, εις τους οποίους έχω όλες μου τες ελπίδες,
20. ”και όσοι μείνουνε από τον ξολοθρεμό έρχονται στη Ζάκυνθο να τους θρέψουμε, και με την κοιλιά γιομάτη μας βρίζουνε”.
21. Λέοντας εσιώπησε ολίγο κοιτάζοντας μες στα μάτια τες γυναίκες του Μισολογγιού.
22. “Και έτσι ξέρω και μιλώ και εγώ, ναί ή όχι; Και τώρα δα τί ακαρτερείτε; Ευρήκατε ίσως ευχαρίστηση να με ακούτε να μιλώ;
23. ”Εσείς δεν έχετε άλλη δουλειά παρά να ψωμοζητάτε. Και, να πούμε την αλήθεια, στοχάζουμαι πως θε νάναι μια θαράπαση για όποιον δεν ντρέπεται.
24. ”Αλλά εγώ έχω δουλειά. Ακούστε; έχω δουλειά”. Και φωνάζοντας τέτοια δεν ήτανε πλέον το τριπίθαμο μπουρίκι, αλλά εφάνηκε σωστή.
25. Γιατί ασηκώθηκε με μεγάλο θυμό στην άκρη των ποδιών, και μόλις άγγισε το πάτωμα και εγκρίλωσε τα μάτια, και το άβλαφτο μάτι εφάνηκε αλληγορικό και το αλληθώρικο έσιαξε. Και εγίνηκε σαν την προσωπίδα την ύψινη οπού χύνουνε οι ζωγράφοι εις τα πρόσωπα των νεκρών για να...
26. Και όποιος την έβλεπε να ξανάρθει στην πρώτη της μορφή έλεγε: Ο διάβολος ίσως την είχε αδράξει, αλλά εμετάνιωσε και την άφησε, για το μίσος που έχει του κόσμου.
27. Και η θυγατέρα της κοιτάζοντας την εφώναξε· και οι δούλοι εξαστόχησαν την πείνα τους, και οι γυναίκες του Μισολογγιού εκατέβηκαν χωρίς να κάμουνε ταραχή.
28. Ετότες η γυναίκα της Ζάκυνθος βάνοντας την απαλάμη απάνου στην καρδιά της και αναστενάζοντας δυνατά, είπε:
29. “Πως μου χτυπάει, Θε μου, η καρδιά, που μου έπλασες τόσο καλή!
30. ”Με συγχύσανε αυτές οι πόρνες! Όλες οι γυναίκες του κόσμου είναι πόρνες.
31. ”Αλλά εσύ, κόρη μου, δε θε νάσαι πόρνη σαν την αδελφή μου και σαν τις άλλες γυναίκες του τόπου μου!
32. ”Κάλλιο θάνατος. Και εσύ, μάτια μου, εσκιάχθηκες. Έλα, στάσου ήσυχη, γιατί αν αναδευτείς από αυτήν την καθίκλα, κράζω ευθύς οπίσω εκείνες τές στρίγγες και σε τρώνε”.

33. Και οι δούλοι είχαν πάγει στο μαγειρείο χωρίς να καρτερέσουν την προσταγή της γυναίκος, και εκεί άρχισαν να μιλούν για την πείνα τους.
34. Και η γυναίκα ετότες εμπήκε στο δώμα της.
35. Και σε λίγο έγινε μεγάλη σιωπή και άκουσα το κρεβάτι να τρίξει πρώτα λίγο και κατόπι πολύ. Και ανάμεσα στο τρίξιμο εβγαίνανε λαχανιάσματα και γογγυσμοί.
36. καθώς κάνουν οι βαστάζοι όταν οι κακότυχοι έχουν βάρος εις την πλάτη τους ανυπόφορτο.
37. Και έφυγα από την πέτρα του σκανδάλου εγώ Διονύσιος Ιερομόναχος. Και ό,τι έβγαينا από τη θύρα του σπιτιού απάντηξα τον άνδρα της γυναίκος οπού ανέβαινε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΑΠΑΝΟΥ ΣΤΟ ΠΕΣΙΜΟ ΤΟΥ ΜΙΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

1. Και ακολούθησα τές γυναίκες του Μισολογγιού, οι όποιες εστρωθήκανε στ' ακρογιάλι, και εγώ ήμωνα από πίσω από μιά φράχτη και εκοίταζα.
2. Και κάθε μία έβαλε το χέρι και έβγαλε ό,τι κι αν εμάζωζε, και εκάμανε ένα σωρό.
3. Και μια απ' αυτές απλώνοντας το χέρι και ψηλαφίζοντας το γιαλό: Αδερφάδες, εφώναξε,
4. ακούτε, αν έκαμε ποτέ τέτοιο σεισμό σαν και τώρα, το Μισολόγγι ίσως νικάει, ίσως πέφτει.
5. Και εκίνησα για να φύγω και είδα από πίσω από την εκκλησία (ιδές πως τη λένε) μια γριούλα, οπού είχε στήσει ανάμεσα στα χόρτα μικρά κεράκια και έκαιε λιβάνι· και τα κεράκια στην πρασινάδα ελάμπανε και το λιβάνι ανέβαινε.
6. Και ασήκωνε τα ξερόχερα παίρνοντας από το λιβάνι και κλαίοντας, και αναδεύοντας το ξεδοντιασμένο στόμα επαρακάλειε.
7. Κ' εγώ άκουγα μέσα μου μεγάλη ταραχή και με συνεπήρε το πνεύμα στο Μισολόγγι. Και δεν έβλεπα μήτε το κάστρο, μήτε το στρατόπεδο, μήτε τη λίμνη, μήτε τη θάλασσα, μήτε τη γη που επάτουνα, μήτε τον ουρανό· πολιορκούμενους και πολιορκισμένους και όλα τα έργα τους και όλα τα πάντα τα εκατασκέπαζε μαυρίλα και πίσσα.
8. Και ύψωσα τα μάτια και τα χέρια κατά τον ουρανό για να κάμω δέηση με όλη τη θερμότητα της ψυχής, και είδα φωτισμένη από μιαν ακατάπαυστη σπιθοβολή μια γυναίκα με μια λύρα στο χέρι που εσταμάτησε ανάερα μες στην καπνούρα.
9. Και μόλις έλαβα καιρό να θαμάξω για το φόρεμα της που ήτανε μαύρο σαν του λαγού το αίμα, για τα μάτια της, κτλ., εσταμάτησε η γυναίκα μες στήν καπνούρα και εκοίταε τη μάχη, και η μύρια σπίθα οπού πετιέται ψηλά εγγίζει το φόρεμα της και σβένεται.
10. Άπλωσε τα δάχτυλα στη λύρα και την άκουσα να ψάλει τα ακόλουθα:

*Το χάραμα επήρα
Του ήλιου το δρόμο
Κρεμώντας τη λύρα
Τη δίκαιη στον ωμό.
Κι απ' όπου χαράζει
Κι' ως όπου βυθά κτλ.*

11. Και ό,τι είχε αποτελειωμένα τα λόγια της η Θεά, οι δικοί μας εκάνανε φοβερές φωνές για τη νίκη που εκάμανε. Και οι δικοί μας και όλα μού έγιναν άφαντα, και τα σωθικά μου πάλι φοβερά εταραχθήκανε και μου φάνηκε πως εκουφάθηκα και εστραβώθηκα.

12. Και σε λίγο είδα ομπρός μου τη γριούλα οπού έλεγε: Δόξα σοι ο Θεός, Ιερομόναχε, έλεα πως κάτι σούρθε. Σ' έκραξα, σ' εκούνησα, και δεν άκουγες τίποτες, και τα μάτια σου εσταμάτιζαν στον αέρα, ενώ τώρα στα στερνά η γης εσκιρτούσε σαν το χόχλο στο νερό που αναβράζει. Τώρα ό,τι έπαψε που ετελειώσανε τα κεράκια και το λιβάνι. Λες οι δικοί μας να εκερδέσανε;

13. Και εκίνησα με το Χάρο μες στην καρδιά μου να φύγω. Και η γριούλα έπειτα που φίλησε το χέρι κάνοντας μια μετάνοια είπε: Και τι παγωμένο πούναι το χέρι σου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΓΕΝΑΜΕΝΟ ΠΑΡΟΝ. Η ΚΑΚΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ

1. Και εκοίταξα τριγύρου και δεν έβλεπα τίποτες και είπα:

2. Ο Κύριος δε θέλει να ιδώ άλλο. Και γυρίζοντας το πρόσωπο οπού ήταν οι πλάτες μου εκίνησα για να πάω στον Άι-Λύπιο.

3. Αλλά άκουσα να τρέμει η γης από κάτω από τα πόδια μου, και πλήθος αστραπές εγιόμοζαν τον αέρα πάντα αυξαινοντας τη γοργότητα και τη λάμψη. Και εσκιάχθηκα, γιατί η ώρα ήτανε κοντά σ' άγρια μεσανύχτια.

4. Τόσο, που έσπρωξα ομπρός τα χέρια μου, καθώς κάνει ο ανθρωπος οπού δεν έχει το φως του.

5. Και ευρέθηκα οπίσω από έναν καθρέφτη, ανάμεσα σ' αυτόνε και στον τοίχο. Και ο καθρέφτης είχε τον ψήλο του δώματος.

6. Και μιά φωνή δυνατή και ογλήγορη μου εβάρεσε την ακουή λέγοντας:

7. Ω Διονύσιε Ιερομόναχε, το μέλλοντα θε να γίνει τώρα για σε παρόν. Ακαρτέρει και βλέπεις εκδίκησιν Θεού.

8. Και μιά άλλη φωνή μου είπε τα ίδια λόγια τραυλίζοντας.

9. Και αυτή η δεύτερη φωνή ήτανε ενού γέρου που απέθανε και είχα γνωρίσει. Και εθαύμαζα γιατί ήταν η πρώτη φορά που άκουσα την ψυχή του ανθρώπου να τραυλίζει. Και άκουσα ένα τρίτο μουρμουρητό που εφαινότουνα μιά φυσηματιά μες στον καλαμιώνα, όμως δεν άκουσα λόγια.

10. Και εκοίταξα ανάερα για να ξανοίξω πούθεν εβγαίνανε αυτές οι φωνές, και δεν είδα παρά τους δύο χοντρούς και μακρίους πέρονους που εβγαίνανε από τον τοίχο, στους οποίους ακουμπούσε ο καθρέφτης δεμένος από τη μέση.

11. Και αναστενάζοντας βαθιά, καθώς κάνει ο ανθρωπος οπού βρίσκεται γερασμένος, αγρίκησα μυρωδιά από λείψανο.

12. Και εβγήκα από κεί και εκοίταξα τριγύρω και είδα.

13. Είδα αντίκρυ από τον καθρέφτη στην άκρη της κάμερας ένα κρεβάτι, και κοντά στο κρεβάτι ένα φως. Και εφαινότουνα πως δεν ήτανε μες στο κρεβάτι τίποτες, και απάνου ήτανε πολλή μύγα κουλουμωτή.

14. Και απάνου στο προσκέφαλο είδα σα μιά κεφαλή ακίνητη και και λιανή σαν εκείνες που κάνουνε στα χέρια και στα στήθια οι πελαγίσιοι με το βελόνι.

15. Και είπα μέσα μου: Ο Κύριος μου έστειλε ετούτη τη θέα για σύμβολο σκοτεινό της θέλησής του.

16 Για τούτο εγώ, παρακαλώντας θερμά τον Κύριον να καταδεχτεί να με βοηθήσει για να καταλάβω αυτό το σύμβολο, εσίμωσα το κρεβάτι.

17. Και κάτι αναδεύτηκε μες στα σεντόνια τα λερωμένα και ξεντερολοϊσμένα και αιματωμένα.

18. Και κοιτάζοντας καλύτερα στην εικόνα του προσκέφαλου εταραχθήκανε τα σωθικά μου, γιατί από ένα κίνημα που έκαμε με το στόμα εγνώρισα τη γυναίκα της Ζάκυνθος που εκοιμότουνα σκεπασμένη από το σεντόνι ως το λαιμό, όλη φθαρμένη από το τηχτικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7

ΔΕ ΣΟΥ ΔΙΝΩ ΜΗΤΕ ΕΝΑ ΨΙΧΑΛΟ

1. Αλλά εκαλοκοίταξα εκείνον τον ύπνο και εκατάλαβα που ήθελε βαστάξει λίγο, για να δώσει τόπο του αλλουνού πούναι χωρίς ονείρατα.

2. Και επειδή εκεί μέσα δεν ήτανε ούτε φίλος ούτε δικός, ούτε γιατρός ούτε πνευματικός, εγώ Διονύσιος Ιερομόναχος έσκυψα και με τα καλά της έλεγα να ξαγορευθεί.

3. Και αυτή εμισάνοιξε το στόμα της και έδειξε τα δόντια της ακλουθώντας να κοιμάται.

4. Και ιδού η πρώτη φωνή η αγνώριστη που μούπε στο δεξί αυτί: Η δύστυχη θρέφει πάντα στο νου της φούρκες, φυλακές και Τούρκους που νικάνε και Γραικούς που σφάζονται.

5. Τούτη τη στιγμή βλέπει στον ύπνο της το πράγμα που πάντοτες απεθύμουνε, ήγουν την αδελφή της που διακονεύει, και για τούτο την είδες τώρα που εχαμογέλασε.

6. Και η δεύτερη φωνή που εγνώριζα εξανάειπε τα ίδια λόγια τραυλίζοντας και κάνοντας ένα σωρό όρκους καθώς από ζώντας εσνηθούσε:

7. Αλήθεια, μα-μα-μαα-μά την Παναγιά, άκουσ' εδώ, αααλήθεια, μμμά τον Άι-Νικόλα άκουσ' εδώ, αλλήθεια, άκουσ' εδώ, μα τον Άι-Σπυ-σπυρί-δωνα αλήθεια, μα τ' αγναχραρα-χραχρα-γράχχαντα μυστήρια του Θεού. Και ιδού πάλι το μουρμουρητό που εφαινότουνα η φυσηματιά μες στον καλαμιώνα.”

8. Ξάφνου η γυναίκα έβγαλε το χέρι από το σεντόνι και εχτύπησε, και οι μύγες ασηκωθήκανε.

9. Και ανάμεσα στη βουή οπού εκάνανε άκουσα τη φωνή της γυναικός οπού εφώναξε: Όξω, πόρνη, από δώ. Δε σου δίνω μήτε ένα ψίχαλο.

10. Και ετίναξε το χέρι όξω από το κρεβάτι σα για να διώξει μακριά την αδελφή της που της φαινότουνα πως ήλθε να διακονέψει.

11. Και εξεσκεπάσθηκε σχεδόν όλη από το λερωμένο σεντόνι και εφάνηκε ένα ψοφογάτσουλο οπού ξετρουπώνει από την κροπιά ένας ανεμοστρούφουλας.

12. Αλλά εχτύπησε το χέρι της σε μια κάσα πεθαμένου, που ευρέθηκε εκεί ξάφνου, και εκόπηκε το όνειρο της αμαρτωλής.

13. Και άνοιξε τα μάτια της, και βλέποντας την κάσα ανατρίχιασε, γιατί εσκιάχθηκε μη τη βάλανε εκεί στοχάζοντάς τηνε πεθαμένη.
14. Και ετοιμαζότουνα να φωνάξει δυνατά για να δείξει πως δεν απέθανε, αλλά ιδού προβαίνει από την κάσα μια κεφαλή γυναικεία φθαρμένη και αυτή από το τηχτικό, που αγκαλά και πλέον ηλικιωμένη πολύ της έμοιαζε.
15. Πηδάει στη ζερβιά του κρεβατιού, αλλά εχτύπησε τη μούρη της σε μίαν άλλη κάσα, και όξω από αυτή ένα κεφάλι γέρου, και ήτανε ο γέρος που εγνώριζα.
16. Και το πρόσωπο του γέρου ήτανε σαν τον τζίτζικα, και της παιδούλας σαν την έκλειψη του φεγγαριού, και της γραίιας σαν τ' άγρια μεσάνυχτα.
17. Και έτσι εγνώρισα ότι έμελλε της γυναικός βρεθεί πριν ξεψυχήσει ανάμεσα στον πατέρα της και στη μάνα της και στη θυγατέρα της.
18. Και έφριξα και έστριψα στην αντίκρυ μερία το πρόσωπο μου, και εξανάσανε το μάτι μου στον καθρέφτη, ο οποίος δεν έδειχνε παρά τη γυναίκα μοναχή και εμέ και το φως.
19. Γιατί τα σώματα των άλλων τριών ησυχάσανε στο μνήμα τους, από τα οποία θα πεταχθούν όταν βαρέσει η Σάλπιγγα,
20. μαζί μ' εμέ, το Διονύσιο τον Ιερομόναχο, μαζί με τη γυναίκα της Ζάκυνθος, μαζί με όλα τα τέκνα του Αδάμ στη μεγάλη κοιλάδα του Ιωσαφάθ.
21. Και άρχισα να συλλογισθώ απάνου στη δικαιοσύνη του Θεού, που θε νάναι αυτή την ημέρα φανούσιμη, και το μάτι (προσηλωμένο στον καθρέφτη) εμποδίσθηκε από το λογιισμό.
22. Αλλά ακολούθως ο λογιισμός εμποδίστηκε από το μάτι,
23. επειδή στριφογυρίζοντας εγώ έπειτα τα μάτια εδώ και εκεί, καθώς κάνει ο άνθρωπος που συλλογίζεται πράμα δύσκολο που πολεμάει να καταλάβει,
24. είδα από την κλειδωνότρουπα που κάτι εμπόδιζε το φως και εβάστουνε πολληώρα και έπειτα εξαναφαινότουνα.
25. Και ακουότουνα ακολούθως ένα μουρμουρητό στην άλλη κάμερα, και δεν εκαταλάβαινα τίποτες, και εξανακοίταξα στο μέρος της οπτασίας.
26. Και ήτανε μεγάλη σιωπή και δεν άκουες να βουίζει μήτε μια μύγα από τόσο πλήθος, γιατί ήτανε όλες μαζωμένες εις τον καθρέφτη,
27. Ο οποίος εις πολλά μέρη επαράσταινε το χρώμα του πέπλου, που το βάνουνε όταν λείπει για πάντα κανέναν από τη φαμιλιά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8

ΤΟ ΖΩΝΑΡΙ

1. Αλλά η μάνα της χωρίς να κοιτάξει κατά τη θύρα, χωρίς να κοιτάξει τη θυγατέρα της, χωρίς να κοιτάξει κανέναν, αρχίνησε:
2. Ετούτη τη στιγμή το μάτι και το αυτί του παιδιού σου σε παραμονεύει την κλειδωνότρουπα, και σε απομακρύνει, γιατί σκιάζεται το κακό σου. Και έτσι έκαμες και εσύ μ' εμέ.
3. Για τούτο σόδωσα την κατάρα μου γονατισμένη και ξέπλεκη εις την πίκρα της ψυχής μου, όταν ασήμαιναν όλες οι εκκλησίες την ημέρα του Πάσχα.

4. Στην ξανάδωσα μίαν ώρα πριν ξεψυχήσω, και τώρα στην ξαναδίνω κακό και ανάποδο θηλυκό.
5. Και η τρίδιπλη κατάρα θέλει είναι αληθινή και ενεργητική στο κορμί σου και στην ψυχή σου, καθώς είναι αληθινά και ενεργητικά στον φαινόμενο και στον αόρατο κόσμο τα τρία προσώπατα της Αγίας Τριάδας.
6. Έτσι λέοντας έβγαλε ένα ζωνάρι που ήτανε του ανδρός της, το χουχούλισε τρεις φορές και το πέταξε μες στα μούτρα της.
7. Και ο γέρος ετραύλισε ετούτα τα ύστερα λόγια, και η παιδούλα αναδεύτηκε στο κόκκινο προσκέφαλο σαν το μισοσκοτωμένο πουλί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΥΣΤΕΡΟΝ (9)

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΛΑΒΑΙΝΕΙ ΤΗ ΣΤΕΡΝΗ ΤΗΣ ΘΑΡΑΠΑΨΗ

1. Και εχαθήκανε με τες κάσες, και η γυναίκα μοναχά ετότες άκουσε δύναμη να μπορέσει να πεταχτεί.
2. Και εχύθηκε πηδώντας ψηλά σαν τ' άστρο του καλοκαιριού που στον αέρα χύνεται δέκα οργιές άστρο.
3. Και εχτύπησε στον καθρέφτη και οι μύγες εφύγανε και εβουίζανε στο πρόσωπό της κουλουμωτές.
4. Και αυτή, λογιάζοντας πως ήταν οι γονέοι της έτρεχε εδώ και εκεί,
5. ανοιγοκλειώντας τη φούχτα κάτι νάβρει για διαφέντευση, και ηύρηκε το ζωνάρι, και με κείνο άρχισε να χτυπάει.
6. Και όσο εχτυπούσε, τόσο οι μύγες εβουίζανε, και τόσο αυτή εκατατρόμαζε, όσο που τέλος πάντων έχασε το νου της ολότελα.
7. Γιατί τρέχοντας με το πουκάμισο, που η φιλαργυρία τόχε κάμει κοντό, έτρεξε το μάτι της στον καθρέφτη,
8. και εσταμάτηξε και δεν εγνώρισε τον εαυτό της, και άπλωσε το δάχτυλο και αναγέλασε:
9. “Ω κορμί, ώ κορμί! Τί πουκάμισο! Έ, καταλαβαίνω εγώ. Κάν ποιος πονηρός μπορεί να μου κρύψει την πονηριά του; Εκείνο το πουκάμισο με κάνει να καταλάβω πως καμώνεται τρέλα για νάν έτοιμος να κριματίσει.
10. ”Αλλά ποιός νάναι; Μα την αλήθεια που της μοιάζει ολίγο. Αα! είσ' εσύ μπομπόκορμο, βρωμοπόρνη, μυγόχεσμα του σπιταλιού, τσίπλα της γουρούνας, σκατή, γαιδούρα, κροπολόγα.
11. ”Νά, τέλος πάντων, ό,τι σου προφήτεψα, και οι φίλοι σου οι αγαπημένοι. Δέ σόμεινε μήτε δισκάρι να διακονεύεις με δαύτο.
12. ”Είσαι στα χέρια μου. Τί θέλεις; Να σου κάμω ψυχικό; Τώρα στο κάνω. Να ιδώ ά σου μέινει φωνή να πεις πως είμαι μουρλή”.
13. Έτσι λέοντας έκαμε ένα γύρο και εβάλθηκε με μεγάλη λύσσα να χορεύει, και το πουκάμισο το κοντό ευρισκότουνα στο πρόσωπο της. Και τα μαλλιά, μαύρα και

λιγδωμένα, έλεγες πως είναι φιδόπουλα οπού γένονται ανάμεσα τους κομμάτια απάνου στον κορνιαχτό.

14. Και στη ζέστα του χορού έκανε με το ζωνάρι μία θηλιά, και ο χορός εβάσταξε όσο να κάμει τη θηλιά.

15. Και είπε: “Ακλούθα με από πίσω από τον καθρέφτη, να σου κάμω το ψυχικό, να ιδώ ά σου μείνει φωνή να πεις πως είμαι ζουρλή.

16. “Γιατί έρχεται κάπου κάπου ο γάιδαρος ο γιατρός, οπού θα σ' έχει και εκείνος, και του σκαρφίστηκε πως είμαι άρρωστη”.

17. Και επήγε οπίσω από τον καθρέφτη, και την άκουα να κάνει μεγάλη ταραχή.

18. Και έσκασε ένα γέλιο μεγάλο που αντιβούισε η κάμερα φωνάζοντας. Νά, μάτια μου, το ψυχικό.

19. Ετότες έπεσα με τα γόνατα χάμου να κάμω δέηση για να την κάμει ο Κύριος να μην είναι έξω φρενών, για το λίγο ακόμη πόχει να ζήσει, και να της πάψει η κακία.

20. Και τελειωμένη η δέηση εκοίταξα χάμου οπίσω από τον καθρέφτη στοχάζοντάς τηνε λιγωμένη, και δεν ήτον εκεί.

21. Και αισθάνθηκα το αίμα μου να τραβηχτεί από τα μαγουλά μου.

22. Και έπεσε το κεφάλι απάνου στα στήθια μου, και είπα μέσα μου:

23. Ο θεός ξέρει που έφυγε η δύστυχη, ενώ επαρακάλεα για αυτήν με τη θέρμη της ψυχής μου.

24. Και επέρασα πέρα με το κεφάλι σκυφτό και στοχασμένο να πάω να την εύρω.

25. Και άκουσα στο μέτωπο κάποιον τί κ' έπεσα ξαφνισμένος τ' ανάσκελα.

26. Κι εσηκώθηκα και επήα οπίσω από τον καθρέφτη και είδα τη γυναίκα της Ζάκυνθος που εκρεμότουνα και εκυμάτιζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΥΣΤΕΡΟΝ (10)

1. Και ασηκώθηκα όλος τετρομασμένος φωνάζοντας: Μνήσθητί μου, Κύριε, μνήσθητί μου, Κύριε, και άκουσα ποδοβολή ανθρώπων που ανέβαιναν τέσ σκάλες.

2. Και ήταν καμιά δεκαπενταριά άνθρωποι και οι περισσότεροι εφορούσαν μια προσωπίδα, όξω από πέντε, οπού εγνώρισα πολλά καλά.

3. Ο ένας (ζωγράφισε τους όλους τους πέντε).

4. Και επειδή χωρίς ν' αγαπάν τη γυναίκα εσυχνάζανε σπίτι της και αρχινήσανε να σκούζουνε,

5. Και εγώ γυρίζοντας κατ' αυτούς τους είπα: Όξω από δώ, όξω από δώ! Τα κρίματά σας σας εσύρανε εδώ. Τούτος ο τόπος είναι κεραυνοκράχτης, γιατί ο θεός τον μισάει.

6. Και εφοβήθησαν ολίγο, όμως δεν εφεύγανε.

7. Και εστάθηκα σιωπηλός για νάβρω τί να τους πω για να φύγουνε.

8. Και τους είπα: “Παιδιά, ακούστε τα λόγια του Διονυσίου του Ιερομόναχου. Εγώ για με πάω να κάμω δέηση και σας αφήνω εδώ.

9. Βάλτε το χέρι στη συνείδηση σας, εσύ Μ., εσύ Γ., εσύ Κ., εσύ Π., εσύ Τ. (γιατί σας τους άλλους δε σας γνωρίζω), και ιδέστε τι μπορεί νάβγει εάν μείνετε. Η διοίκηση σας γνωρίζει και βρίσκοντας σας εδώ θέλει πει πως την εφουρκίσετε εσείς”.

10. Ετότε τους είδα να πισωπλατίσουν όλους, σπρώχνοντας ο ένας τον άλλον ποιός να πρωτοφύγει, και εροβολουσαν τέσ σκάλες με μια ταραχή οπού μου φάνηκε πως οι περισσότεροι εγκρεμιζόντανε.